

institute of
Entrepreneurship
Development

Έρευνα: Η επίπτωση του «ΙΑΝΟΥ» στην επιχειρηματική δραστηριότητα και στην απασχόληση στις πληγείσες περιοχές της Θεσσαλίας

Συμπεράσματα

- Με βάση τη στατιστική ανάλυση των δευτερογενών στοιχείων που προηγήθηκε Η Καρδίτσα είναι μία καθαρά αγροτική περιοχή σε όρους απασχόλησης και αριθμού επιχειρήσεων με τον αγροτικό της τομέα όμως να είναι λιγότερο αποδοτικός από τον αντίστοιχο της Λάρισας.
- Η υψηλή συμμετοχή του αγροτικού τομέα στην οικονομία της έχει ως αποτέλεσμα τη δημιουργία χαμηλότερης προστιθέμενης αξίας που οδηγεί σε χαμηλότερο κατά κεφαλή εισόδημα. Εν τούτοις δεν πρέπει να παραβλέψουμε ότι ο αγροτικός τομέας ενδεχομένως έσωσε την Καρδίτσα από μία βαθύτερη ύφεση την περίοδο 2008-2016 εξαιτίας της εισοδηματικής ανελαστικότητας των αγροτικών προϊόντων.
- Ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα που αντιμετωπίζει η Καρδίτσα σήμερα είναι η πολύ υψηλή ανεργία σε σχέση με τις υπόλοιπες περιφερειακές ενότητες οι οποίες παραμένει παρά την αποκλιμάκωση της κρίσης μετά το 2016.
- Αναφορικά με την αντιπροσωπευτικότητα της έρευνας μας ως προς το σύνολο του πληθυσμού των επιχειρήσεων στην Καρδίτσα αν εξαιρέσουμε τους αγρότες οι οποίοι υποεκπροσωπούνται σημαντικά, για τους υπόλοιπους κλάδους φαίνεται να υπάρχει μία ισχυρή αντιπροσωπευτικότητα.
- Οι κλάδοι που συγκεντρώνουν τον μεγαλύτερο αριθμό πληγείσων επιχειρήσεων είναι το εμπόριο, οι επαγγελματίες και τα ξενοδοχεία και τα εστιατόρια που είναι και οι πολυπληθέστεροι κλάδοι στην οικονομία της Καρδίτσας εάν εξαιρέσουμε τους αγρότες.
- Το σημαντικότερο πρόβλημα για τις επιχειρήσεις του Νομού με μεγάλη διαφορά από τα υπόλοιπα φαίνεται να είναι η έλλειψη ρευστότητας ειδικά για τους αυτοαπασχολούμενους. Η μειωμένη πελατεία και η γραφειοκρατία προκύπτουν ως δεύτερο και τρίτο σημαντικότερο πρόβλημα αντίστοιχα στο σύνολο των επιχειρήσεων, ενώ ως ιδιαίτερα σημαντικό πρόβλημα αναδεικνύεται η μειωμένη πελατεία για τους κλάδους της εστίασης και των καταλυμάτων και η γραφειοκρατία για τον κλάδο των κατασκευών αντίστοιχα. Φαίνεται επίσης ότι οι μεγαλύτερες επιχειρήσεις που απασχολούν 10-49 άτομα να αντιμετωπίζουν και προβλήματα στελέχωσης/ ανθρώπινου δυναμικού.
- Όπως είναι αναμενόμενο η χρηματοδότηση προκύπτει ως η σημαντικότερη ανάγκη στο σύνολο των επιχειρήσεων, ιδιαίτερα δε για τους αγρότες και τις μικρότερες επιχειρήσεις. Σημαντική προκύπτει και η ανάγκη για προβολή και μάρκετινγκ κυρίως σε μικρές επιχειρήσεις που απασχολούν έως 4 άτομα. Για τις μεγάλες επιχειρήσεις αντίθετα με 10-49 άτομα προσωπικό, μεγαλύτερη ανάγκη φαίνεται να είναι η εκπαίδευση σε νέες τεχνικές.
- Γενικότερα παρατηρείται ένας δυισμός ανάμεσα στις μεγάλες και τις μικρές επιχειρήσεις τόσο ως προς τα προβλήματα και τις ανάγκες τους όσο και με την ανθεκτικότητά τους στις

δυσμένειες τις οικονομικής συγκυρίας με τις μεγάλες να εμφανίζονται σαφώς πιο ανθεκτικές.

- Στη συντριπτική τους πλειοψηφία οι επιχειρήσεις κράτησαν αμετάβλητο το προσωπικό τους το τελευταίο έτος ενώ ένα σημαντικό ποσοστό κυρίως μεγάλων επιχειρήσεων αναμένουν να το αυξήσουν το επόμενο έτος.
- Οι περισσότερες επιχειρήσεις και ειδικά οι μικρότερες βλέπουν την οικονομική του απόδοση να έχει επιδεινωθεί με τον τζίρο τους να μειώνεται σημαντικά το τελευταίο έτος. Υπάρχει μία μικρή αισιοδοξία για βελτίωση της απόδοσής τους το επόμενο έτος ειδικά από τις μεγαλύτερες επιχειρήσεις.
- Αναφορικά με τις απόψεις τους για την επιχειρηματικότητα, στη συντριπτική τους πλειοψηφία φαίνεται να υποστηρίζουν ότι είναι δύσκολο να ξεκινήσει σήμερα κάποιος μία επιχείρηση λόγω ελλειπών οικονομικής στήριξης και λόγω κακού οικονομικού κλίματος αντίστοιχα.
- Αρκετοί από αυτούς δε θα δίσταζαν να δραστηριοποιηθούν σε νέους κλάδους και σε νέα προϊόντα και υπηρεσίες την επόμενη τριετία με την τάση αυτή να είναι πιο έντονη στις μεγαλύτερες επιχειρήσεις και σε αυτούς που έγιναν επιχειρηματίες προκειμένου να εκμεταλλευτούν κάποια επιχειρηματική ευκαιρία.
- Εντυπωσιακά είναι τα αποτελέσματα που δείχνουν οι στάσεις και οι αντιλήψεις των επιχειρηματιών σε σχέση με το κίνητρο της επιχειρηματικότητας. Οι επιχειρηματίες που ξεκίνησαν την επιχείρησή τους για την εκμετάλλευση κάποιας επιχειρηματικής ευκαιρίας φαίνονται πιο αισιόδοξοι, δεκτικοί στις αλλαγές και πιο αποτελεσματικοί σε σχέση με αυτούς που έγιναν επιχειρηματίες λόγω διαδοχής ή λόγω έλλειψης μισθωτής εργασίας.
- Η συντριπτική πλειοψηφία των επιχειρήσεων υποστηρίζει ότι ο Ιανός είχε ιδιαίτερα αρνητικές επιπτώσεις τόσο για την επιχείρησή τους όσο και για το τοπικό οικοσύστημα εν γένει. Τα σημαντικότερο πρόβλημα φαίνεται να είναι η μείωση της ρευστότητάς τους και η αύξηση των ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων, ενώ μεγαλύτερη ζημιά φαίνεται να έχουν υποστεί ο αγροτικός τομέας και οι μεταποιητικές επιχειρήσεις.
- Ελάχιστοι ωστόσο είναι αυτοί που δήλωσαν ότι σκέφτονται να κλείσουν την επιχείρησή τους ή να αλλάξουν επιχειρηματική δραστηριότητα μετά τον Ιανό και εντοπίζονται κυρίως στους κλάδους του εμπορίου και των ξενοδοχείων και εστιατορίων.
- Για όλα τα μέτρα αντιμετώπισης των οικονομικών επιπτώσεων του Ιανού υπάρχει μία συναίνεση που κυμαίνεται μεταξύ 60% και 70%. Κανένα μέτρο δε συγκεντρώνει μεγαλύτερη αποδοχή.
- Αναφορικά με τις επιπτώσεις του COVID η αντίληψη των επιχειρηματιών είναι ότι είναι αντίστοιχα εξαιρετικά αρνητικές όπως οι επιπτώσεις του Ιανού. Οι κλάδοι που φαίνεται να

έχουν πληγεί περισσότερο είναι τα ξενοδοχεία και τα εστιατόρια, η εκπαίδευση και οι κατασκευές ενώ ο κλάδος που έχει πληγεί λιγότερο είναι αυτός της αγροτικής παραγωγής.

- Σχετικά με τα μέτρα αντιμετώπισης των οικονομικών επιπτώσεων του COVID τη μικρότερη αποδοχή φαίνεται να συγκεντρώνει η δράση ενίσχυσης ΑΝΑΣΑ από την περιφέρεια Θεσσαλίας και τη μεγαλύτερη αποδοχή η μείωση ΦΠΑ σε συγκεκριμένα προϊόντα. Όλα τα υπόλοιπα μέτρα συγκεντρώνουν μία αποδοχή μεταξύ 60% και 70%.
- Οι ερωτώμενοι μέσα από ελεύθερες απαντήσεις μας εξέφρασαν τη γνώμη τους σχετικά με τις πιο αναγκαίες παρεμβάσεις που απαιτούνται για την ενίσχυση της επιχείρησής τους στους επόμενους 3 μήνες και τους επόμενους 12 μήνες. Η ενίσχυση της ρευστότητας, οι άμεσες οικονομικές ενισχύσεις μέσω προγραμμάτων ΕΣΠΑ, οι αποζημιώσεις για τις ζημιές που έχουν υποστεί, οι φορολογικές και ασφαλιστικές ελαφρύνσεις και η διευθέτηση των οφειλών στις τράπεζες κυριαρχούν και στις δύο περιπτώσεις.
- Μας εξέφρασαν επίσης τις προτάσεις τους για την ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας, τη βελτίωση του οικονομικού κλίματος και τη συνολική ανάπτυξη στην περιφερειακή ενότητα Καρδίτσας. Οι προτάσεις που κυριαρχούν είναι οι άμεσες οικονομικές ενισχύσεις μέσω προγραμμάτων ΕΣΠΑ, η ενίσχυση της ρευστότητας των επιχειρήσεων, η ανάδειξη και η προβολή και Νομού και των συγκριτικών του πλεονεκτημάτων, η βελτίωση των υποδομών καθώς και μία σειρά από στοχευμένες προτάσεις παραγωγικής αναδιάρθρωσης.
- Με βάση και τα συμπεράσματα που προέκυψαν και από την ανάλυση των δευτερογενών στοιχείων για την οικονομία της Καρδίτσας μία αναπτυξιακή πρόταση θα ήταν ο αγροτικός τομέας να μπορεί να παράγει περισσότερη προστιθέμενη αξία και διασύνδεση με τους υπόλοιπους τομείς της οικονομίας. Για να γίνει αυτό θα πρέπει να δοθεί έμφαση στην μεταποίηση, την τυποποίηση και την πιστοποίηση των αγροτικών προϊόντων καθώς και η ανάπτυξη συνεργασιών εντός αλυσίδων αξίας που θα ξεκινούν από την αγροτικό τομέα και θα φτάνουν ως τον τομέα των υπηρεσιών.